

Kirurgi bedre ved karpaltunnelsyndrom

Det er tidligere vist at operasjon er mer effektivt enn bruk av håndledds-skinne ved karpaltunnelsyndrom (Lancet 2009; 374: 1074–81). I en amerikansk randomisert, kontrollert studie sammenliknet man kirurgisk inngrep med multimodal, ikke-kirurgisk behandling ved karpaltunnelsyndrom uten denervasjon.

I gruppen som ble randomisert til kirurgisk inngrep (n = 57) så man bedre håndfunksjon etter 12 måneder målt med Carpal Tunnel Syndrome Assessment Questionnaire enn i gruppen behandlet ikke-kirurgisk med for eksempel håndterapi og ultralyd (n = 59).

Planlagte hjemmefødsler trygge

I en studie fra British Columbia for perioden 2000–04 fant man at det ved planlagte hjemmefødsler med jordmor til stede (n = 2 900) var tilsvarende lav perinatal dødelighet som ved planlagte sykehusfødsler der jordmor (n = 4 800) eller lege (n = 5 300) var til stede (CMAJ 2009; 181: 377–83).

Perinatal dødsrate per 1 000 fødsler var 0,35 [95 % KI 0,00–1,03] ved hjemmefødsler mot 0,57 [95 % KI 0,00–1,43] for sykehusfødsler med jordmor til stede og 0,64 [95 % KI 0,00–1,56] for sykehusfødsler med lege til stede. Ved hjemmefødsler var det dessuten signifikant lavere forekomst av rifter grad 3 og 4 samt postpartumbledninger.

Krybbedød og risikofylt samsoving

I England har det vært en nesten halvering av tilfeller av krybbedød i løpet av de siste ti år. Men det er uklart hvilke råd som har bidratt til dette. En større andel av krybbedød forekommer nå hos mer sosialt dårligstilte familier og hos de spedbarna som sover sammen med voksne. Nå har engelske forskere undersøkt hvilke råd som er fulgt og om nye risikofaktorer for krybbedød har oppstått (BMJ 2009; 339: b3666).

Resultatene viste at mange av dødsfallene som skyldtes samsoving, forekom i sofa eller med delt sengeteppe/dyne med en voksen som nettopp hadde drukket alkohol eller brukt narkotika. Betydningen av sideleie var minsket, men å bli funnet liggende på magen var fremdeles en risikofaktor. Reiving er en mulig ny risikofaktor, og det er en økt risiko ved bruk av pute i forhold til tidligere studier. Studien viser at råd til foreldre om å unngå risikofylt samsoving kan redusere antall tilfeller av krybbedød ytterligere.

Langtidsresultater ved carotisstenose

Endovaskulær behandling av carotisstenoser medfører flere restenoser og cerebrovaskulære hendelser enn endarterektomi også på lang sikt.

Tidligere er det påvist at pasienter som fikk endovaskulær behandling av carotisstenose oftere fikk restenosering etter kort tid sammenliknet med endarterektomerte pasienter (1). I en ny studie som omfattet 413 pasienter, hadde halvparten gjennomgått endovaskulær behandling, de øvrige var endarterektomert. De ble fulgt opp med ultralydundersøkelse etter fire år og klinisk undersøkelse etter fem år. Alvorlig restenose (> 70 %) eller okklusjon etter fem år forekom signifikant oftere i den første gruppen, med en justert hasardratio på 3,2. Estimert femårsrisikoen for restenose var 31 % blant endovaskulariserte og 11 % blant de endarterektomerte. Men det var lavere risiko for restenose blant dem som fikk stent enn blant dem som ble behandlet med ballongangioplastikk alene.

– Studien preges imidlertid av tre betydelige svakheter, sier professor Steinar Aune

ved Karkirurgisk avdeling, Haukeland universitetssykehus. Samtlige prosedyrer var utført for mer enn 12 år siden. Kun 25 % av de endovaskulære prosedyrene innbefattet bruk av stent, noe som er obligat i dag. Restenosefrekvensen på 50 % eller mer er betydelig høyere enn det som vanligvis rapporteres. Disse elementene, i tillegg til at det ikke var signifikant forskjell på antall ipsilaterale slag etter fem år i de to gruppene, gjør at denne studien ikke kan anses som konklusiv i vurderingen av om PTA/stent gir dårligere langtidsresultater enn endarterektomi ved behandling av kirurgisk carotisstenose, sier Aune.

Mette Sagsveen

msagsveen@legeforeningen.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Bonati LH, Ederle J, McCabe DJ et al. Long-term risk of carotid restenosis in patients randomly assigned to endovascular treatment or endarterectomy in the Carotid and Vertebral Artery Transluminal Angioplasty Study (CAVATAS): long-term follow-up of a randomised trial. Lancet Neurol 2009; 8: 908–17.

MHC-haplotype H2^b og antinukleære antistoffer

To innavlede musestammer som er ANA-negative, produserer antinukleære antistoffer når de uttrykker MHC-haplotypen H2^b.

Dette er konklusjonen i en norsk studie av to genetisk modifiserte normale nonlupus musestammer, benevnt BALB/c (som er H2^d) og C3H (som er H2^k) (1). Når deres MHC-region på kromosom 17 byttes ut med en MHC-variant som kalles H2^b, starter en stor andel av musene å produsere antinukleære antistoffer spontant når de blir ca. ni måneder gamle. Tidligere studier har vist at såkalte lupusmus, som foruten antinukleære antistoffer utvikler dødelig kronisk glomerulonefritt forårsaket av antinukleære antistoffer i immunkomplekser, produserer mer autoantistoff og dør i yngre alder når de uttrykker H2^b, dvs. at gener i H2^b-intervallet forverrer sykdommen. Imidlertid har H2^b per se, når den som i denne studien foreligger på en nonlupus-genetisk bakgrunn, tidligere ikke vært assosiert med antinukleære antistoffer.

I MHC-regionen finnes mange gener, bl.a. polymorfe gener for MHC-klasse I-

og II-molekyler som presenterer peptider for hhv. CD8- og CD4- T-celler. De sistnevnte er kjent for å hjelpe til i B-cellenes produksjon av antistoff. H2^b-intervallet koder kun for ett MHC-II molekyl, nemlig I-A^b.

Hva betyr dette? Denne studien kan tyde på at I-A^b formidler effekten av H2^b-haplotypen. Hvis det er tilfellet, er produksjonen av antinukleære antistoffer til disse musene en CD4-T-celleavhengig autoimmun respons.

Studien ansporer til leting etter peptid-antigener som aktiverer CD4-T-celler involvert i produksjon av antinukleære antistoffer. Peptidene kan stamme fra histoner i kromatin eller fra proteiner som er forbundet med kromatin.

Kristian Hannestad

kristian.hannestad@rr-research.no
Immunologisk institutt
Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet

Litteratur

1. Hannestad K, Scott H. The MHC haplotype H2^b converts two pure nonlupus mouse strains to producers of antinuclear antibodies. J Immunol 2009; 183: 3542–50.